

TARIM ÇALIŞANLARINDA SIK GÖRÜLEN HASTALIKLAR VE RİSK FAKTÖRLERİ

Kingdom of the Netherlands

Tarım toplumlarında öne çıkan sağlık sorunları

Kişi, yer ve zaman özelliklerine bağlı değişim göstermekle birlikte genel olarak;

- Solunum sistemi hastalıkları
- Kas iskelet sistemi hastalıkları
- Bulaşıcı hastalıklar (zoonozlar ve su ile bulaşan hastalıklar)
- Üreme sağlığı sorunları
- Kaza ve yaralanmalar
- Dermatolojik sorunlar
- Psiko-sosyal sorunlar
- Kanserler

Solunum sistemi hastalıkları

Etkenin kaynağı	İlgili sorunlar
Bitkiler	Bitki tozları ve kırıntıları, taneler
Böcekler	Böcek parçacıkları, hamamböceği dışkısı
Hayvanlar	Hayvan dışkısı, tüy ve kıllar,
Mikroorganizmalar	Bakteriler ve endotoksinleri, mantarlar
Pestisidler	Bitki üzerinde pestisid kalıntıları, çeşitli kimyasallar: metil bromür, fosfin, formaldehit, CCl ₄
Enfeksiyon etkenleri	Bakteriler (şarbon, tularemi), Riketsia (Q fever), mantar (histoplazma, blastomikoz), viruslar (kuş gribi, domuz gribi, Hantavirus
Yiyecek katkıları	Antibiyotikler, katkı maddeleri
Gazlar tüsümler	Amonyak (gübreden, hayvan dışkısından), H ₂ S, metan (dışkıdan), azot gazları (silolar), CO (araçların egzoz gazları), kaynak gazları

Solunum sistemi hastalıklarını arttıran işler

- Tahıl yükleme ve boşaltma işlemleri
- Siloların açılması ve boşaltılması
- Saman ve pamuk balyalarının açılması
- Hayvan yiyeceklerinin karıştırılması ve hayvanların beslenmesi
- Pestisid uygulamaları
- Hayvan dışkılarının depolanması
- Gübre atma

Sık görülen kas iskelet sistemi hastalıkları (KİSH)

İşler	Sık görülen KİSH
Süt üretimi	1-El bileği tendiniti 2-Karpal tunel sendromu 3-Pronotor teres sendromu 4-Diz ve kalça artriti
Üzüm hasatı	1-Bel ağrısı 2-El hastalıkları 3-Omuz hastalıkları
Portakal hasatı	Bel ağrısı
Elma hasatı	Bel, boyun ve omuzda ligamant hasarı
Buğday hasatı	El ve el bileği hastalıkları

Su ile bağlantılı enfeksiyon hastalıkları

	Hastalık	Etken	Kaynak	Kaynaktan çıkış	Bulaşma yolu
Sudan kaynaklananlar	Tifo, paratifo	S. typhi, S.paratyphi	İnsan	Dışkı	Oral
	Kolera	V. cholera	İnsan	Dışkı	Oral
	Hepatit A, E	Hepatit A, E virusları	İnsan	Dışkı	Oral
	Amipli dizanteri	E. histolitica	İnsan	Dışkı	Oral
	Basilli dizanteri	Shigella dysantheria	İnsan	Dışkı	Oral
	Gastroenteritler	Virüsler, bakteriler	İnsan, hayvan	Dışkı	Oral
	Dracunculiasis	D. medinensis	İnsan	Dışkı	Oral

Su ile bağlantılı enfeksiyon hastalıkları

Su yokluğundan kaynaklananlar	Skabies	Sarcoptes scabies	İnsan	Deri	Temas
	Pedükülozis	Pediculus capitis	İnsan	Deri	Temas
	Trahom	Chlamidia trachomatis	İnsan	Mukoza	Temas
	İmpedigo	Staf. Aureus strep. Pyogenes	İnsan	Deri	Temas
	Dermatofitozlar	Tinea	İnsan	Deri	Temas
	Askariiazis	A.lumbricoides	İnsan	Dışkı	Oral
	Lepra	M. lepra	İnsan	Deri, burun akıntısı	Deri, solunum
	Amipli dizanteri	E. histolitica	İnsan	Dışkı	Oral
	Basilli dizanteri	Shigella dysantheria	İnsan	Dışkı	Oral
	Enterobius	E. vermicularis	İnsan	Dışkı	Oral
	Trichuriasis	T. Trichura	İnsan	Dışkı	Oral
	Kancalı kurtlar	N. americanus, A. duodenale	İnsan	Dışkı	Deri Oral
	Paratifo	S. Paratyphi	İnsan	Dışkı	Oral
	Tifüs	Riketsia prowazaki	İnsan	Kan	Deri

Su ile bağlantılı enfeksiyon hastalıkları

Suda yaşayan canlılar aracılığıyla bulaşanlar	Şistozomiyazis	S. mansoni, S. japonicum, S.hematobium	İnsan hayvan	Dışkı Dışkı İdrar	Deri
	Dracunculiasis	D. medinensis	İnsan Hayvan	Deri	Oral
Su ile bağlantılı vektörlerle bulaşan hastalıklar	Malaria	P. vivax, malaria, ovale	İnsan	Kan	Deri
	Trypanosomiasis	Trypanoma	İnsan	Kan	Deri
	Yellow fever	Flavivirus	İnsan Hayvan	Kan	Deri
	Onchocerciasis	O. volvulus	İnsan	Kan	Deri
	Dengue	Dengue viruses	İnsan	Kan	Deri
	Filariasis	W. bancrofti	İnsan	Kan	Deri

Zoonozlar

- 1- Bakteriyel Zoonozlar: Brusellozis, Şarbon, Leptospirozis, Ruam, tularemi vb.
- 2-Viral Zoonozlar: Kuduz, Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), Hantavirüs Enfeksiyonu, Batı Nil Virüsü Enfeksiyonu vb.
- 3- Fungal Zoonozlar: Aspergillozis, Aktinomikozis, Microsporum Canis Enfeksiyonu vb.
- 4- Protozoal Zoonozlar: Leishmaniazis, Babeziyozis, Sıtma, Kist Hidatik vb.
- 5- Helmintik Zoonozlar: Trişinozis, ekinokokkozis, tenyazis vb.
- 6- Prion Zoonozlar: Deli Dana Hastalığı

Zoonozların bulaş yolları

- İnhalasyon yolu ile (Q ateşi gibi)
- Kontamine gıda yenmesi veya suların içilmesi (Salmonella ve Brusella türleri ile oluşan enfeksiyonlar gibi)
- Hayvan ısırıkları (kuduz, ısırık enfeksiyonları gibi)
- Kontamine su ile deri teması (leptospiroz, şistozomiyaz gibi)
- Artropod vektörlerle bulaş (arbovirüs enfeksiyonları, Lyme hastalığı gibi)

Kaza ve Yaralanmalar

- Tarım alanlarına yolculuk
- Traktör kazaları
  - Denge kaybı, yüksek hız, uygun olmayan zemin, kontrol kaybı
- Hayvanlara bağlı kaza ve yaralanmalar
- Sınır, su kavgaları
- Düşme, sert cisim çarpması, kayma
- Yanıklar
- Yorgunluktan düşmeler

Dermatolojik Sorunlar

- Kontakt dermatit
- İnfeksiyöz dermatit
- Artropod(bit, kene, akar vb) kaynaklı dermatit
- Güneş ışığı kaynaklı dermatit
- Sıcak, soğuk ve nem ile alakalı deri bozukluklarıdır

Ruhsal bozukluklar

- Özellikle çevresel faktörler (barınma koşulları, sosyal izolasyon, dışlanma, ağır çalışma koşulları, pestisit etkilenimi gibi)
  - Depresyon ve anksiyete bozukluğu
  - İntihar girişimleri

Kanserler

- Non Hodkin´s lipoma
- Lösemi
- Miyeloma
- Prosta
- Deri
- Yumuşak doku sarkomu
- Meme

Genel Çevresel Riskler

- İçme-kullanma suyunun niteliği, erişilebilirliği
- İnsan ve hayvan atıkları
- Gıda maddelerinin saklanma ve hazırlanma koşulları
- Uyurken cebinlik ihtiyacı

- Elektrik telleri
- Toz
- Su kanalı
- Gürültü

Hayvanlarla İlişkili Riskler

- Hayvan barınakları
- Veteriner kontrolü
- Brusella aşısı
- Köpekler için kuduz aşısı
- Hastalıklı hayvanlar

- Hayvan doğumunda eldiven kullanmama
- Ahırların kireçlenmemesi
- Zehirli hayvan ısırıkları

Nakliye ve Hareketli Makinelerle İlişkili Riskler

- İşçilerin güvenli taşınmaması
- Eski traktörlerde güvenlik kabini, koruma halkası olmaması
- Tarım makinelerinde emniyet kemeri olmaması
- Traktör bakım ve kontrollerinin düzenli yapılmaması
- Arazi araçlarını kullanırken uygun başlık kullanılmaması

Pestisit Kullanımı ile İlişkili Riskler

- Pestisit seçimi ve miktarının belirlenmesinde sorunlar
- Pestisitlerin doğru şekilde depolanmaması
- Pestisit uygulayıcılarının eğitilmiş olmaması
- Pestisit uygularken kişisel koruyucu donanım kullanılmaması
- Pestisit uygulama sonrası ellerin sabunla yıkanmaması
- Pestisit uygulama sırasında sigara içme ya da birşeyler yeme-içme....

Çocuklarla İlişkili Riskler

- İşletmede çocuk işçi çalışması
- Çocuklar için oyun alanı olmaması
- 13 yaşın altında çocukların traktör kullanması

Termal Stres

- Güneşte çalışırken bol su içmeme
- İnce, bol, açık renk giysiler giymeme
- Geniş kenarlı şapka, güneş gözlü takmama
- 11:00 ile 15:00 arası tarlada çalışma
- Dolu, yıldırım çarpması gibi durumlar için sığınacak güvenli alan olmayışı
- Yangın söndürücülerin olmaması

Ergonomi ile İlişkili Riskler

- El aletlerinin ergonomik olmaması
- Kaldırılacak ağırlığın üstünde yük taşıma

Sağlık Hizmetlerinin Kullanımı

- Tarlada alışma süresi içinde koruyucu hekimlik uygulamalarından yararlanamama

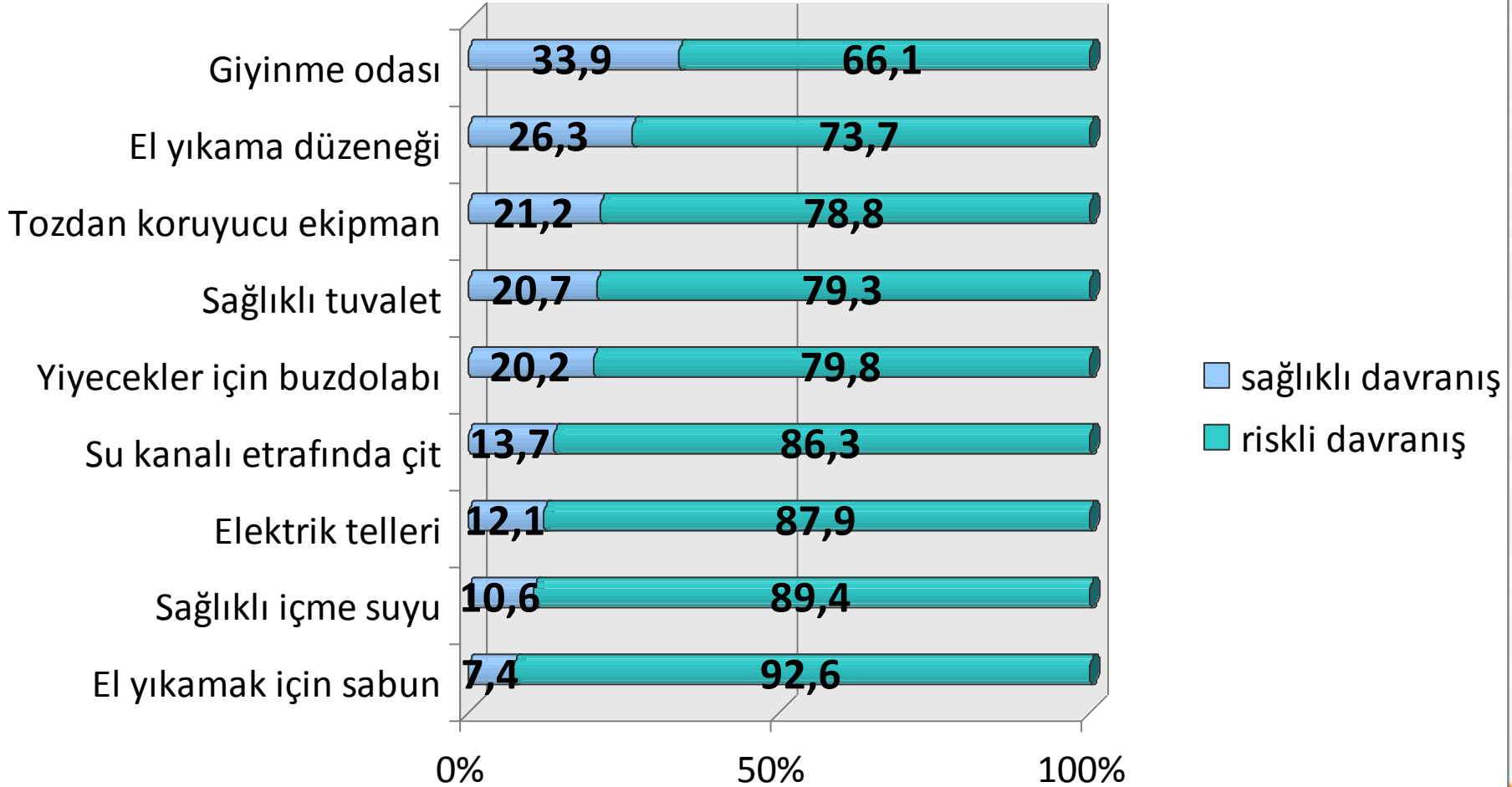

Risklerle İlgili Bir Çalışmadan Elde Edilen Sonuçlar

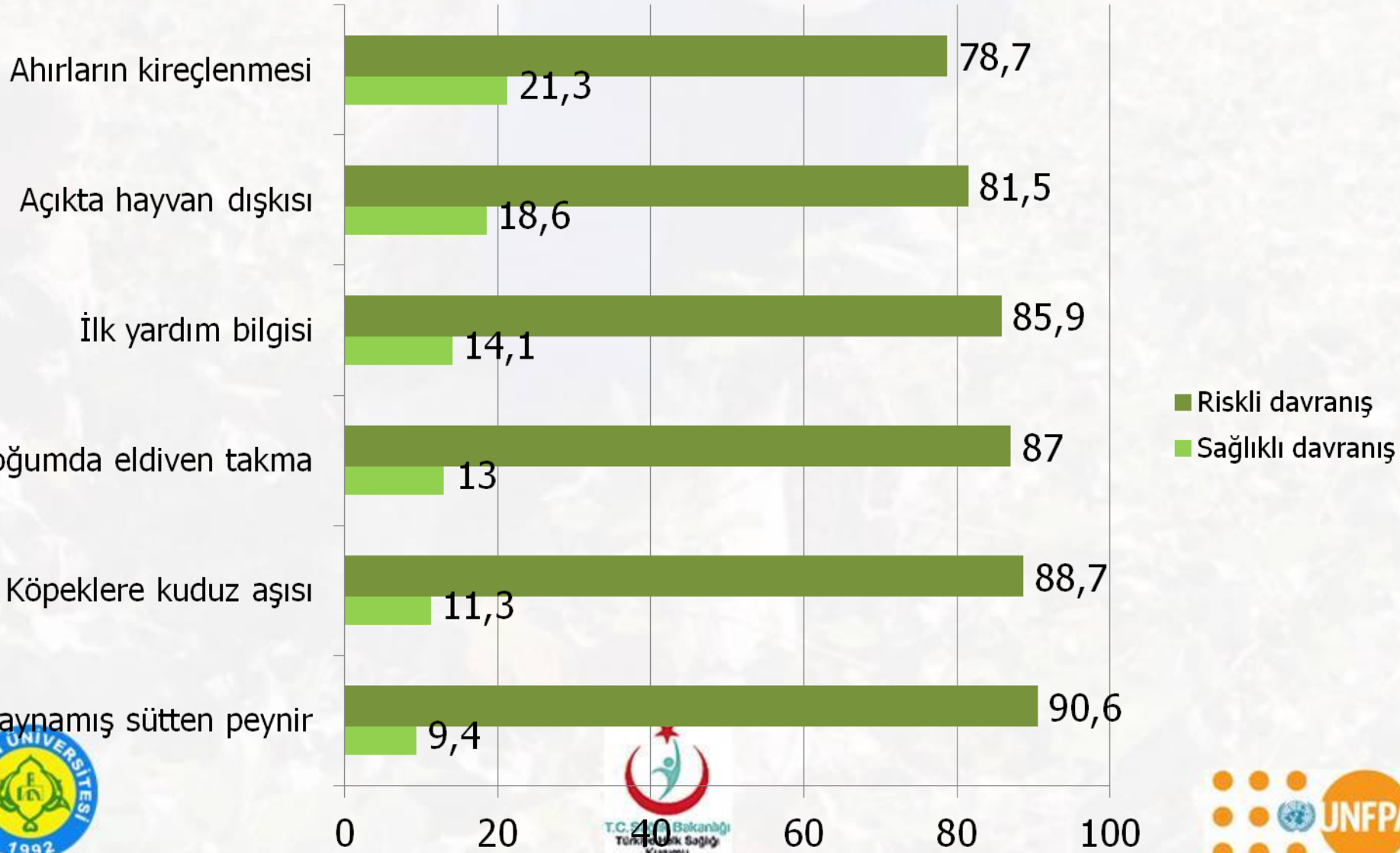
Yavuz H. 'Tarımda Riskli Sağlık Davranışları ve İlişkili Faktörler.
Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi
(Danışman: Prof.Dr. Z. Şimşek): 2012-Şanlıurfa

Genel Çevresel Risk Prevalansı

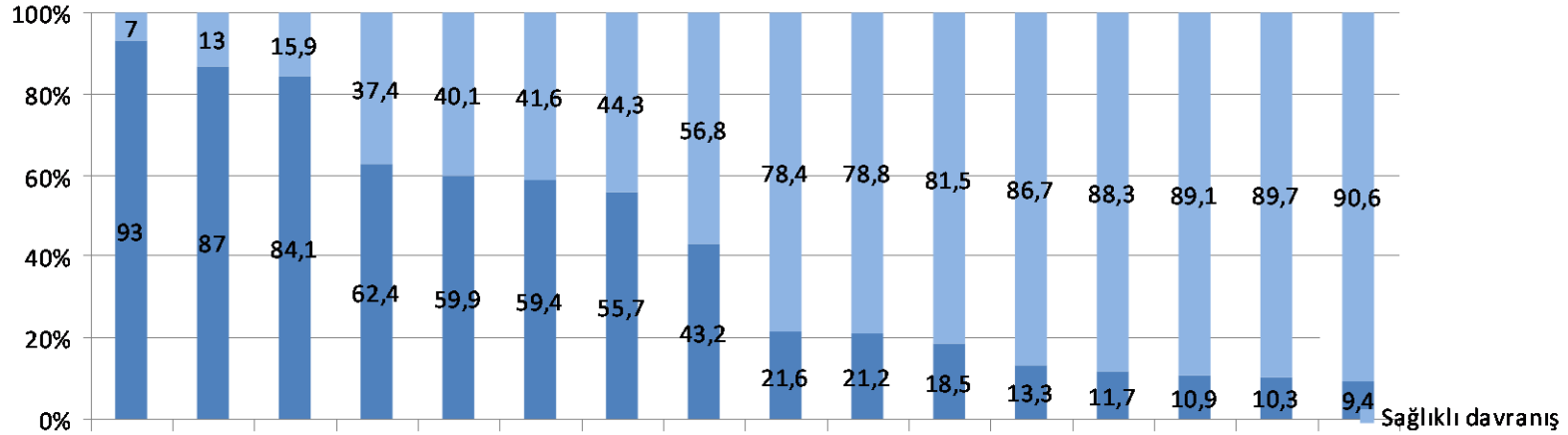
Hayvanlarla İlgili Riskli Davranış Prevalansı

Nakliye ve Taşıma ile İlişkili Risk Prevalansı

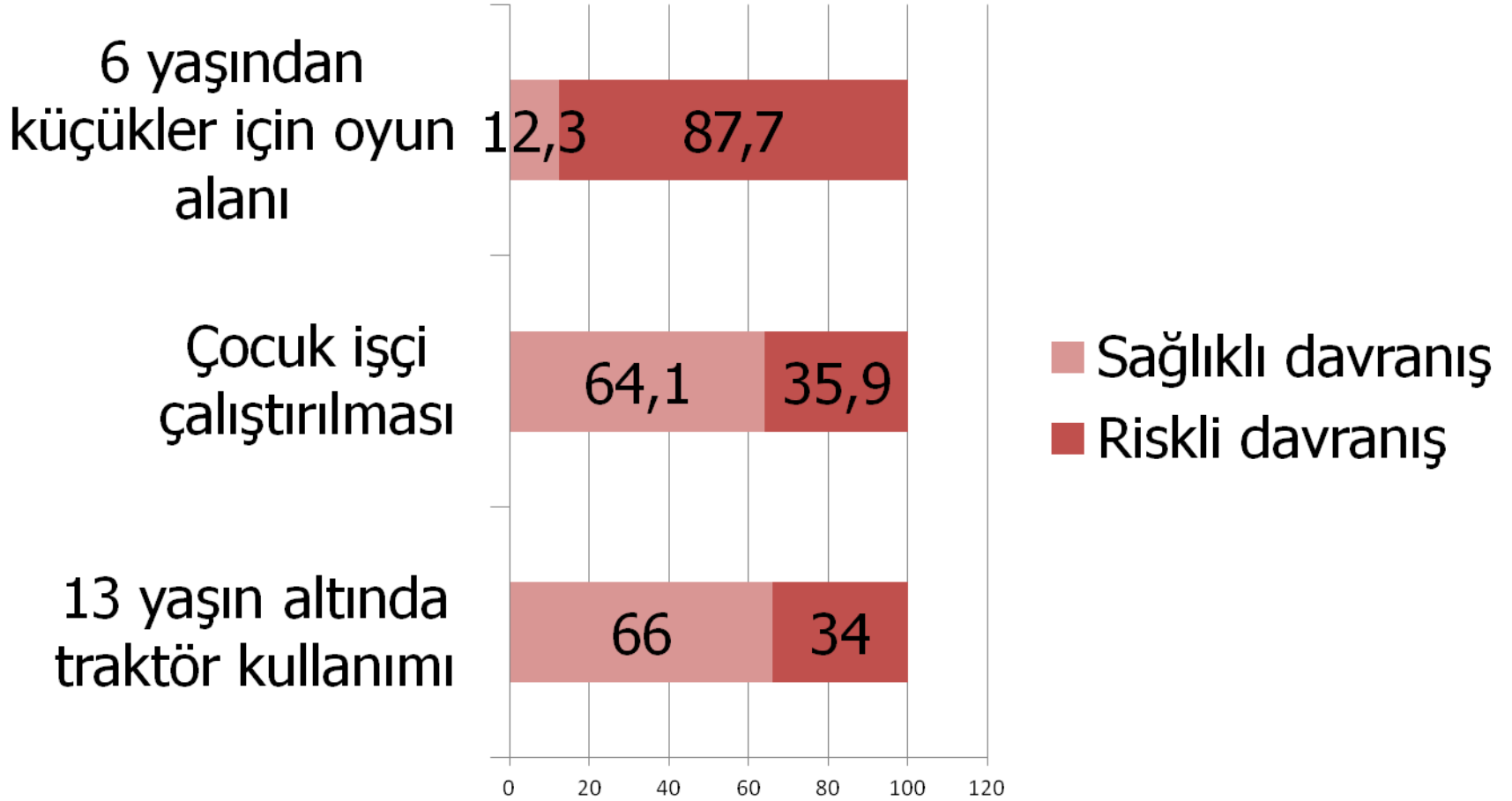
Pestisitlerle İlişkili Riskli Davranış Prevalansı

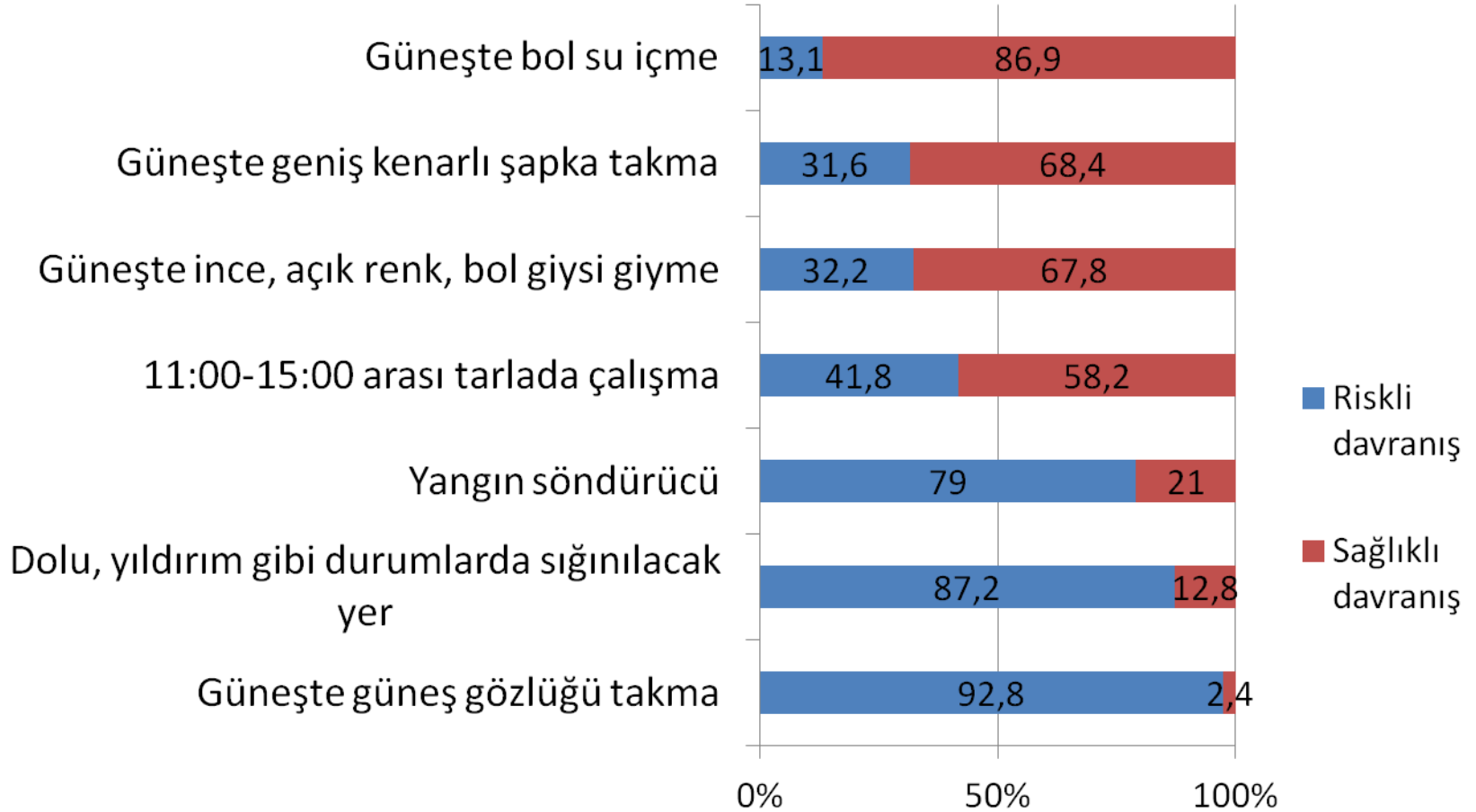
Zararlı iş tutulumu önlenmesi
Pestisit uygularken çizme giyilmesi
Boş pestisit kaplarına eğilimi ol...
Boş pestisit kaplarının sömülmesi
Pestisit uygulanan yakınına
Maske takılması
Pestisit uygulanan alana giriş yasağı
Pestisit uygulaması öncesi prospe...
Pestisit uygulandıktan sonra ell...
Pestisit uygularken sigara içilmesi
Pestisit uygulandıktan sonra depol...
Boş pestisit kaplarını yaparken etra...
Kullanılacak miktardan fazla pestisit kullanılması
Pestisit seçimini pestisit bayisini...

■ Riskli davranış

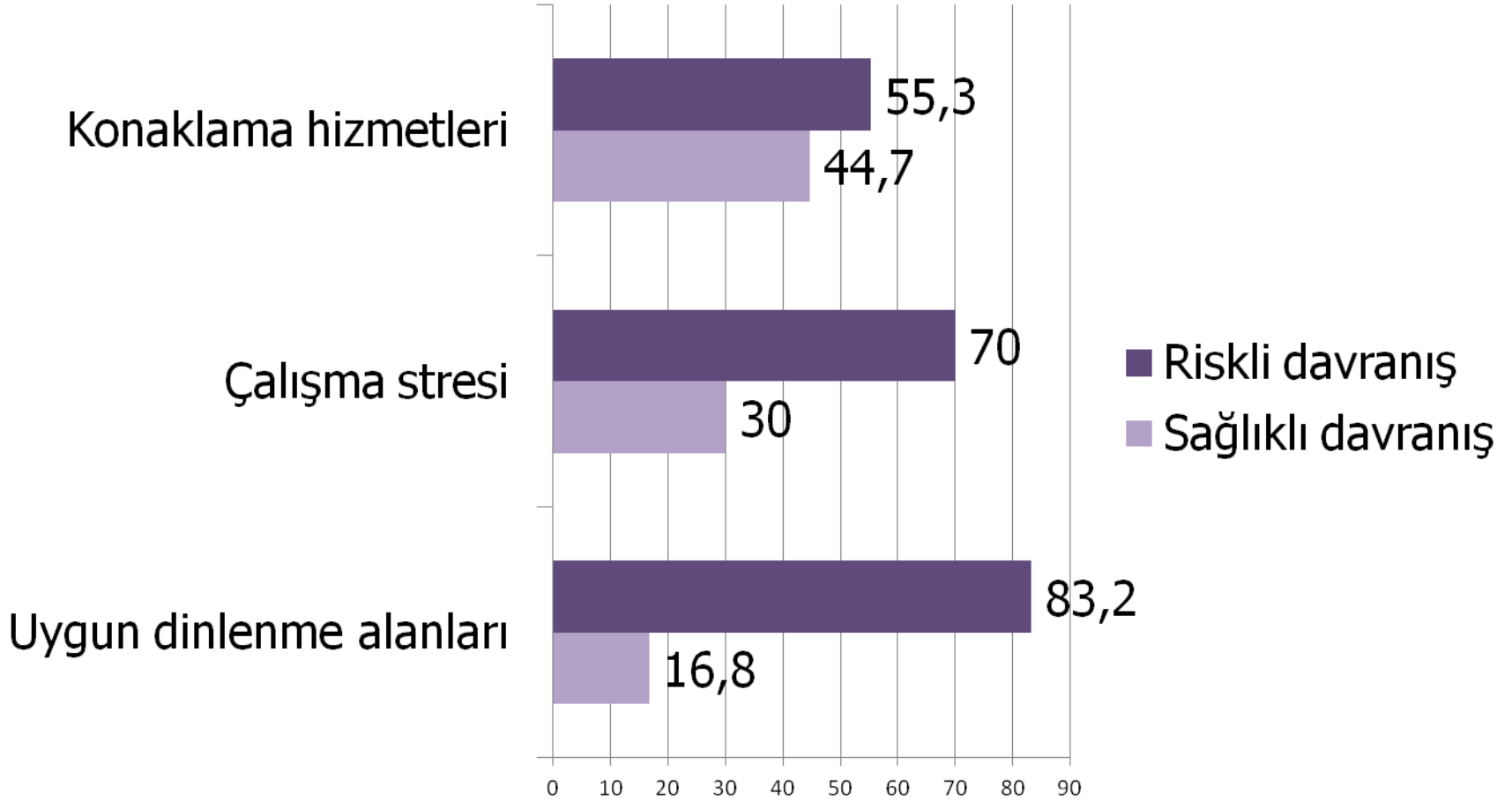
Çocuklara Yönelik Riskli Davranış Prevalansı

Termal Stres ile İlişkili Riskli Davranış Prevalansı

Psikososyal Faktörler ve İlişkili Risklerin Prevalansı

Beslenme ve Sigaraya İlişkin Riskli Davranış Prevalansı

Beslenme ve sigaraya ilişkin riskli davranışlar	Sağlıklı Davranış	Riskli Davranış	Toplam
	%	%	%
Sigara içme	48,3	51,7	100,0
Sebze-meyve tüketimi	65,9	34,1	100,0
Mayasız ekmek tüketimi	0,3	99,7	100,0

Toplum Sağlığı Merkezleri
tarafından yapılacak çok Őey var..

TeŐekkür ederim.

